

ระเบียบวิธีวิจัย

การตรวจสอบเอกสาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์สรุปได้ว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสหกรณ์รูปหนึ่งซึ่งนิยมจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีรายได้อาจำ เพื่อทำหน้าที่เป็นสถาบันการเงินที่จะระดมทุนจากสมาชิก โดยการส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมไว้กับสหกรณ์และสหกรณ์นำเงินที่สะสมไว้นั้นออกให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกในยามที่สมาชิกมีความจำเป็นต้องจับจ่ายใช้สอยเงินจำนวนมาก ๆ หรือในยามที่สมาชิกประสบอุบัติเหตุ หรือมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเฉพาะหน้า และรายได้ที่สมาชิกได้รับนั้น มิใช่เพียงพอแก่การใช้จ่ายตามความจำเป็นดังกล่าว

แม้ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในทุก ๆ ประเทศที่มีสหกรณ์รูปนี้ จะดำเนินงานเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่การเรียกชื่อก็แตกต่างกันออกไปตามความนิยมในแต่ละประเทศ เช่นในประเทศเยอรมัน ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของสหกรณ์ด้านธุรกิจเรียกว่า สหกรณ์สินเชื่อ (Cooperative credit societies) ในประเทศอินเดียและประเทศไค้เคียงเรียกว่า สหกรณ์ออมทรัพย์และสินเชื่อ (Saving and credit cooperative) ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกสหกรณ์ประเภทนี้ว่า สหภาพสินเชื่อ (Credit unions)<sup>1</sup> สำหรับประเทศไทยนั้น เรียกสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้จัดตั้งขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2492 มีชื่อว่า "สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์

<sup>1</sup> ทิพย์ ทิพย์ชัยเมธา, หลักเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ 2 พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : กราฟิควอร์ค, 2525), หน้า 110.

จำกัด"<sup>2</sup> แม้ว่าจะได้มีการก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปีมาแล้วก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์ก็ยังมีไม่มากนัก และที่ตรวจสอบพบสามารถสรุปได้ ดังนี้ คือ

ณรงค์ มฤคทัต<sup>3</sup> ได้ทำการศึกษาถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับและระเบียบปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์เกี่ยวกับการเลือกประธานกรรมการดำเนินงาน และการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ในการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จาก 2 กลุ่มคือ คณะกรรมการดำเนินงาน และสมาชิก ผลจากการศึกษาพบว่า ในเรื่องเกี่ยวกับประธานกรรมการดำเนินงานนั้น ร้อยละ 80.36 ของคณะกรรมการดำเนินงานเห็นว่า ควรเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ ส่วนร้อยละ 19.64 มีความเห็นว่าควรปล่อยให้มีการเลือกจากสมาชิกทั่วไป และในความเห็นของสมาชิกในเรื่องนี้ พบว่า ร้อยละ 52.08 เห็นว่าการเลือกประธานกรรมการดำเนินงานควรเลือกจากสมาชิกทั่วไป ส่วนที่เหลือร้อยละ 47.92 เห็นว่าควรเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับการประชุมของสหกรณ์นั้นจากการศึกษาพบว่าร้อยละ 58.33 ของคณะกรรมการดำเนินงานและร้อยละ 64.64 ของสมาชิก เห็นว่า ควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของสหกรณ์ โดยให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก

กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์<sup>4</sup> ได้ทำการศึกษาวิจัย

<sup>2</sup> ไพสิทธิ์ ทองประพันธ์, "สหกรณ์นิคม สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์ผู้บริโภคน"

กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521, หน้า 46. (เอกสารโรเนียว)

<sup>3</sup> ณรงค์ มฤคทัต, "การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์" กรุงเทพฯ : เอกสารงานวิจัยของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2516, หน้า 49. (เอกสารโรเนียว)

<sup>4</sup> กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, "การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์" กรุงเทพฯ : เอกสารงานวิจัยของกรมส่งเสริมสหกรณ์, 2519, หน้า 3 - 6.

เรื่อง การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาการออมทรัพย์ การส่งเสริม การออมทรัพย์ การใช้เงินกู้ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ แนวทางการปรับปรุงการบริหารงาน ข้อบังคับ และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของสหกรณ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของสหกรณ์ ในการ ศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและแบบสอบถาม โดยแยกสำรวจเป็น ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 4 ภาค สุ่ม ตัวอย่างมา 20 สหกรณ์ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูส่วนใหญ่มีฐานะการเงินที่มั่นคง สมาชิกส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเงินกู้ไปเพื่อชำระหนี้และเพื่อการศึกษาของตนเองและครอบครัว ร้อยละ 84.90 ของสมาชิกที่ได้รับการสำรวจ ต้องกู้เงินจากทั้งสหกรณ์และจากแหล่งเงินกู้อื่น ๆ นอกสหกรณ์ สมาชิกที่ได้รับการสำรวจส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจะได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของ สหกรณ์ เช่น การเปิดโอกาสให้มีการประชุมใหญ่ โดยผู้แทนสมาชิก ให้มีการเลือกกรรมการดำเนินงานทั้งคณะจากสมาชิกทั่วไป ในด้านการบริหารงานสมาชิกมีความเห็นว่า ผู้จัดการสหกรณ์ควรเป็น บุคคลที่สหกรณ์จ้างมา เพราะจะทำให้การบริหารงานของสหกรณ์คล่องตัว เป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้ อิทธิพลของทางราชการ ร้อยละ 72.23 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม ต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุง การดำเนินงานในการส่งเสริมวิธีการออมทรัพย์ของสหกรณ์ให้ดีขึ้นกว่าเดิม และร้อยละ 74.64 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นว่า ควรมีการจัดสัมมนาสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ เพื่อ แก้ไข ปรับปรุง ข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้เป็นแนวเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์ได้ผลดียิ่งขึ้น

สุชาติ เอกณรงค์<sup>5</sup> ได้ทำการศึกษาวิจัย การประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์

<sup>5</sup> สุชาติ เอกณรงค์, "การประเมินผลความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์"

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 135 - 136.

ออมทรัพย์ โดยอาศัยวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นหลัก และในการประเมิน ได้ใช้สหกรณ์ออมทรัพย์มาเป็นตัวอย่างทั้งหมด 17 สหกรณ์ เกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้มี 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ที่ 1 (เกณฑ์ B) พิจารณาในด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์เป็นหลัก ซึ่งได้ศึกษาจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีต่อสมาชิก ในรูปของอัตราเพิ่มต่อปี ในเงินให้กู้ยืม เงินฝากประจำและออมทรัพย์ และหุ้นที่สมาชิกถือในสหกรณ์ จะมีความเกี่ยวเนื่องกับอัตราการเพิ่มขึ้นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละแห่ง และเกณฑ์ที่ 2 (เกณฑ์ P) พิจารณาทางด้านการดำเนินงานทางธุรกิจการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยศึกษาในด้านของอัตราการเพิ่มขึ้นในด้านเงินที่ให้สมาชิกกู้ เงินกู้ที่ค้างชำระ และกำไรสุทธิ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละแห่งและในการประเมินผลในขั้นสุดท้าย จะนำเอาผลสรุปจาก เกณฑ์ทั้งสองมาประมวลเข้าด้วยกัน โดยจะจัดสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สามารถประสบผลจากการประเมินในเกณฑ์ทั้งสองได้มากที่สุด เป็นสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จที่สุดลดหลั่นกันไปตามลำดับ ผลการทดสอบโดยการเปรียบเทียบทางสถิติแล้วปรากฏว่า เกณฑ์ที่ได้ตั้งขึ้นมานั้นสามารถใช้ได้กับสหกรณ์ออมทรัพย์โดยทั่วไป

อัมมร วัฒนพานิช<sup>6</sup> ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2507 - 2516 โดยศึกษาจากเอกสาร บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจากสถิติข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทราบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถส่งเสริม ให้สมาชิกออมทรัพย์ได้เป็นอย่างไร การให้เงินกู้แก่สมาชิก ความสามารถในการหาทุนดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ออกเป็น 2 พวกคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ ที่มีทุนดำเนินงาน ซึ่งได้มาจากทุน

<sup>6</sup> อัมมร วัฒนพานิช, "การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในประเทศไทย พ.ศ. 2507 - 2516", อ้างแล้ว, หน้า 43 - 55.

ของสหกรณ์เอง<sup>7</sup> และสหกรณ์ออมทรัพย์ของสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีส่วนประกอบของทุนดำเนินงาน จากเงินรับฝาก ผลจากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย มีการขยายตัวอย่าง รวดเร็ว มีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โดยทั่วไป คือ ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์โดยการถือ หุ้นและฝากเงินในสหกรณ์ มีบริการให้สมาชิกกู้เงินเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินของ สมาชิกตามสมควร แต่ยังไม่สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้ทั่วถึงและเต็มที่ ด้วยปริมาณเงินทุนมีจำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ จึงมีความต้องการเงินกู้จากภายนอกมาสมทบ แต่มีอุปสรรคในด้านการหา แหล่งเงินกู้ได้ยาก และอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูง ปัญหาของสหกรณ์ ก็คือ การขาดแคลนทุนดำเนินงาน ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ผลตอบแทนในการทำงานของพนักงานสหกรณ์ต่ำ สมาชิกยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์ดีพอ การดำเนินงานยังมีข้อหละหลวมอยู่มาก ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่ ของสหกรณ์ยังขาดความเอาใจใส่ในระเบียบการต่าง ๆ มีการฝ่าฝืนระเบียบและมีการทุจริตเกิดขึ้น เสมอ

และจากการศึกษาวิจัยของ ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง<sup>8</sup> ได้วิเคราะห์การดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงราย จำกัด จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาถึงการดำเนินงานทั้งทางธุรกิจและ การให้บริการด้านอื่น ๆ แก่สมาชิกตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่สหกรณ์กระทำอยู่ ระหว่างปี พ.ศ. 2517 - 2521 เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานแนวโน้มของสหกรณ์ การให้บริการ ของสหกรณ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งในการศึกษาผู้ศึกษาได้ใช้การเปรียบเทียบอัตราส่วนต่าง ๆ ทางธุรกิจ แล้วใช้วิธีการกะประมาณค่าแนวโน้มที่เรียกว่า สมการถดถอย

<sup>7</sup> ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู, สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ และสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ๆ.

<sup>8</sup> ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง, "วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงราย จำกัด จังหวัดเชียงราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524), หน้า 70 - 72.

แบบเส้นตรง (Linear regression) และศึกษาจากแบบสอบถามที่ให้สมาชิกตอบ ผลจากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงราย มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่การให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์ ไม่ให้ประโยชน์ตามที่สมาชิกต้องการ สำหรับปัญหาและอุปสรรคของสหกรณ์แห่งนี้ พบว่า มีจำนวนเงินที่ให้กับผู้ ไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก ขาดการติดต่อสื่อสาร สมาชิกขาดความสนใจและขาดความรับผิดชอบต่อสหกรณ์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะใช้อัตราส่วนต่าง ๆ ทางด้านการเงินที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดขึ้นมาประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู อุตรธานี และใช้วิธีการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทราบถึงลักษณะของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ว่ามีส่วนเอื้ออำนวยหรือ เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และในส่วนของสมาชิกยังได้ทำการศึกษาว่า กลุ่มของสมาชิกที่มีความแตกต่างกันทางด้านอายุและระยะเวลาของการเป็นสมาชิกต่างกันจะมีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ ความภักดีต่อสหกรณ์ ความศรัทธา การให้ความร่วมมือ และทัศนคติต่อสหกรณ์อย่างไร ซึ่งจะใช้การทดสอบด้วยวิธีไคสแควร์

(Chi-squares)

### สมมติฐานในการวิจัย

เนื่องจากในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ได้นำเอาอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดขึ้นมาใช้ประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงนำที่จะทำการทดสอบว่าอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงิน สามารถอธิบายความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ (อัตรากำไรสุทธิ) ได้มากน้อยเพียงใด และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง อัตราส่วนต่าง ๆ ทางด้านการเงินกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ ว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด ในการศึกษาวิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. อัตราส่วนผลตอบแทนสินทรัพย์มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

2. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับความสำเร็จในการ

ดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

3. อัตราผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

4. อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

5. อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

6. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

นอกจากผลการดำเนินงานทางด้านการเงินแล้ว ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ ยังขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่เหมาะสมของสมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

#### แนวความคิดในการศึกษา

สำหรับการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี นั้น ได้ใช้วิธีการศึกษาที่แตกต่างจากที่ผู้อื่นได้ศึกษามา คือ

ส่วนที่ 1 คือ เจาะส่วนสถานะภาพทางด้านการเงิน ใช้อัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงิน ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มาประเมินผลการดำเนินงานแล้วทดสอบว่า อัตราส่วนต่าง ๆ นั้น สามารถอธิบายความสำเร็จของสหกรณ์ออมทรัพย์ (อัตรากำไรสุทธิ) ได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ในรูปสมการพหุคูณ (Multiple regression) ดังนั้น ในการศึกษาส่วนนี้ จึงสามารถสรุปแนวความคิดได้ว่า

ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ (อัตรากำไรสุทธิ) ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินที่สหกรณ์ได้รับ สามารถเขียนในรูปของฟังก์ชันทั่วไปได้ ดังนี้

$$y = f(x_i)$$

$$i = 1 \dots 6$$

ซึ่งในที่นี้กำหนดให้

$y$  = ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

$x_i$  = อัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินที่กรมตรวจบัญชีใช้ อันได้แก่

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ( $x_1$ ) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน ( $x_2$ )

อัตราผลตอบแทนต่อทุนหมุนเวียน ( $x_3$ ) อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ( $x_4$ )

อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน ( $x_5$ ) และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ ( $x_6$ )

ในส่วนที่ 2 นอกจากการนำเอาอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินมาทดสอบ เพื่อหาความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ แล้วยังได้ศึกษาถึง สมาชิก คณะกรรมการ ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ว่ามีส่วนทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดด้วยวิธีการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังที่ได้กล่าวแล้ว โดยจะนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ตามลำดับจากมากไปหาน้อย แล้วนำข้อมูลมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ แฉกนั้นแล้วนำมาเข้าตารางเตรียมวิเคราะห์และแปลข้อมูลจากตาราง

### วิธีการวิจัยและการดำเนินการ

ในการศึกษาวิจัยได้กำหนดขั้นตอนและมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

#### 1. ขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิกของสหกรณ์

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี รายงานทางการเงินและเอกสารอื่น ๆ ของสหกรณ์ เช่น ข้อบังคับของสหกรณ์ เป็นต้น

1.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อุดรธานี

จำกัด จังหวัดอุดรธานี ตามรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2526 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2526



มีจำนวน 12,587 คน<sup>9</sup> โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นชั้นภูมิ (Stratified sampling) คือ แบ่งประชากรออกเป็น ส่วน ๆ เรียกว่าชั้นภูมิตามลักษณะสถานศึกษาแล้วสุ่มจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้วิธี Random sampling ซึ่งมีจำนวน ดังนี้

- ก. ครู - อาจารย์ที่สังกัดเทศบาล จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน
- ข. ครู - อาจารย์ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน
- ค. ครู - อาจารย์ที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาและกรมการฝึกหัดครู จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน
- ง. ครู - อาจารย์ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน

1.2 ทำการศึกษาเบื้องต้น เพื่อเก็บข้อมูลที่เป็นสำหรัปร ประกอบการพิจารณา

#### วางแผนวิจัย

1.3 สร้างแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับสมาชิกออมทรัพย์ครูแห่งอื่นจำนวน 30 คน

1.5 นำข้อบกพร่องและผิดพลาดที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถามมาทำการแก้ไขและ

#### ปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.6 ใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว นำไปเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

อุดรธานี จำกัด โดยนำแบบสอบถามไปให้สมาชิกตอบ การส่งและเก็บแบบสอบถามคือใช้วิธีฝากต่อคือฝากครูที่มาเข้ารับการอบรมครูและบุคลากรประจำการที่วิทยาลัยครูอุดรธานี และเจ้าหน้าที่ประจำแผนกศึกษาธิการอำเภอบางอำเภอ รวมเวลาในการส่งและรับแบบสอบถามคืนประมาณ 3 สัปดาห์

แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมีจำนวน 399 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.75 ของแบบสอบถาม

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

<sup>9</sup> สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี จำกัด, "รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2526",

ทั้งหมดที่นำไปให้สมาชิกตอบ มีแบบสอบถามที่คำตอบไม่สมบูรณ์จำนวน 2 ชุด ดังนั้น แบบสอบถามที่นำมาลงรหัสและทำการวิเคราะห์ได้ทั้งหมดมีจำนวน 397 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.25

1.7 ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์นี้ ได้ใช้ข้อมูลจากรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และรายงานสถิติการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 - 2526 รวม 15 ปี มาดำเนินการหาอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินที่ได้กำหนดขึ้นในแบบจำลอง ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวข้างต้น

2. ขั้นตอนและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาจัดทำรหัส รวมทั้งข้อมูลที่เป็นการเก็บโดยใช้คำถามเปิด แล้วนำไปลงในแบบลงรหัส (Coding form) ที่มีข้อมูลทั่วไปสำหรับงานคอมพิวเตอร์

2.2 ตรวจสอบรหัสที่ลงในแบบฟอร์มลงรหัส (Coding form)

2.3 แปลสภาพข้อมูลในแบบลงรหัส และข้อมูลที่เป็นอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงิน ในข้อ 1.7 ไปลงในคอมพิวเตอร์

2.4 จัดระบบและทำการประมวลผลข้อมูล

2.5 วิเคราะห์และแปลข้อมูลจากปริ้นท์ เอาท์ (Print out)

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มี 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ตลอดจนการสัมภาษณ์คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ดำเนินงานและผู้จัดการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ในการออกแบบสอบถามได้ศึกษาจากหลักและวิธีการวิจัยวิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คำถามในแบบสอบถามมีทั้งแบบปลายปิด (Close ended) และแบบปลายเปิด (Open ended) คำถามในแบบสอบถามมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)

1.1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก รูปแบบการใช้จ่ายเงิน การกู้ยืมเงินและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของสหกรณ์ ในการวัดข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิก ใช้แบบสอบถาม ข้อ 1 - 16

### 1.2 ข้อมูลเฉพาะ ได้แก่

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ เรื่องของสหกรณ์ ในการวัดเรื่องนี้ ใช้แบบสอบถาม  
ข้อ 17 - 21
- ความภาคภูมิใจของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ในการวัดใช้แบบสอบถามข้อ 22 - 26
- ความศรัทธาและการให้ความร่วมมือ ในการวัดใช้แบบสอบถามข้อ 27 - 32
- ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ ในการวัดใช้แบบสอบถามข้อ 33 - 38
- ความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ในด้านการดำเนินงาน, การให้บริการ,  
การปรับปรุงงานสหกรณ์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการวัดใช้แบบสอบถาม  
ข้อ 39 - 50

2. ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากเอกสารรายงานการตรวจบัญชีสหกรณ์ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานสถิติทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ และรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ ข้อมูลในส่วนนี้จะนำมาดำเนินการหาค่าอัตราส่วนต่าง ๆ ทางการเงินที่ได้กำหนดไว้ในแบบจำลอง แล้วนำข้อมูลที่ได้รับไปดำเนินการด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้วิธีการทางด้าน สมการพหุคูณ (Multiple regression) แล้วทำการวิเคราะห์ผลจากปริ้นท์ เอาท์ (Print out) ที่ได้รับ